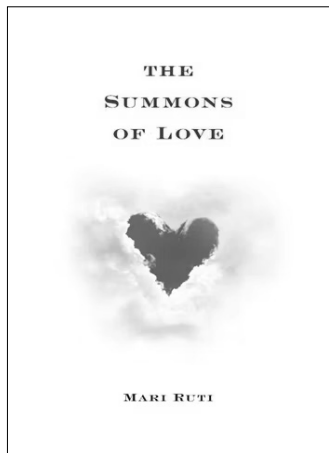

Rakkaudesta

Tuija Koivunen

Ruti, Mari. (2011). *The summons of love*. Columbia University Press. 180 sivua.

Professori Mari Ruti jäi elinikanaan Suomessa varsin tuntemattomaksi, vaikka hän teki merkittävän uran Pohjois-Amerikassa. Hän julkaisi yhteensä 13 kirjaa, jotka pohjaavat tieteeseen mutta joiden tyyli ja siten myös kohderyhmä vaihtelee. Ruti käsitteli aiheitaan psykoanalyttisen teorian, sukupuolentutkimuksen ja feministisen teorian, eurooppalaisen filosofian, kulttuurintutkimuksen sekä posthumanistisen etiikan näkökulmia yhdistäen. Monet suomalaisen tiedeyhteisön jäsenet, allekirjoittanut mukaan lukien, kuuluivat Rutista ensimmäisen kerran vasta kun *Helsingin Sanomat* julkaisi Rutista artikkelin hänen kuolemansa jälkeen. Ruti kuoli 59-vuotiaana kesäkuussa 2023. Rutin tuotanto ja ajattelu ei siis ole

erityisen laajalle levinnyt hänen ensimmäisessä kotimaassaan.

Rutin teos *The Summons of Love* (2011) käsittelee ajatonta ja universaalia aihetta, rakkautta. Aihe asettuu kiinnostavalla tavalla filosofian, psykologian ja feministisen teorian risteykseen. Se on siinä mielessä banaali aihe, että lukemattomat ihmiset rakastuvat ja rakastavat joka päivä. Rakkaus on keskeinen aihe valtavassa määrässä viihdettä, ja se on usein myös taiteen tekijöille merkittävä inspiraation lähde. Samaan aikaan tieteesä rakkaus ja sen innoittamat kulttuurin tuotteet mielletään helposti kevyiksi ja naisellisiksi, jolloin niiltä puuttuu arvostettuun tieteeseen vaadittava painoarvo. Myös sukupuolentutkimuksessa heteroseksuaalinen romanttinen rakkaus saatetaan nähdä lähinnä kritiikin kohteena. Tällöin se mielletään eräänlaiseksi vääräksi lupaukseksi, jonka myötä nainen luopuu tai rajoittaa julkista toimijuuttaan, kun hän asettuu avioliiton ja perheen palkattoman kotityön pitkään instituutioon. Rutin näkökulma rakkauteen ammentaa psykologiasta, mikä edesauttaa rakkauden merkityksen korostamista. Näin hän onnistuu kiertämään aiheeseen aiemmin liitetyt leimat.

Kirja keskittyy rakkauteen sekä romanttiselle rakkaudelle perustuvaan parisuhteeseen, joita Ruti tarkastelee kirjan yhdeksässä käsitteilyluvussa hyvin perusteellisesti ja monista näkökulmista. Ruti esittelee muun muassa kreikkalaisen runoilija Aristofaneen kerto-

muksen, jossa kauan sitten, myyttisessä menneisyydessä, ihmisillä oli kahdet kasvot, neljä jalkaa ja neljä kättä. Ihmiset olivat niin voimakkaita, että he uhmasivat jumalia, minkä seurauksena Zeus rankaisi ihmisiä halkaisemalla heidät. Tämän seurauksena ihmisiltä katosi heidän itsevarmuutensa ja voimansa, ja heissä syntyi loputon kaipuu yhteyteen heidän menetetyn puoliskonsa kanssa. Tarinalla voidaan taustoittaa läntisessä ajattelussa syvään juurtunutta näkemystä, jonka mukaan rakkaus johtaa idylliseen sielujen yhteyteen, ja houkuttelevaan ajatukseen, jonka mukaan rakkaus on vastaus vaikeuksiin elämässä. Usein meille uskotellaan, että rakkaudella on voima tehdä meistä kokonaisia ja ehjiä sekä antaa olemassaolollemme merkitys. Ruti sanoutuu irti näistä romantisoiduista näkemyksistä, mutta siitä huolimatta hän pitää rakkautta tärkeänä mahdollisuutena kaikille ihmisille.

Rutin keskeisen näkemyksen mukaan rakkauden kutsuun vastaaminen on tärkeää siihen sisältyvistä riskeistä huolimatta. Riskejä on monenlaisia, aina särkyneestä sydäimestä huonoon tai jopa väkivaltaiseen parisuhteeseen. Rutin mukaan riski kannattaa kuitenkin aina ottaa, mikäli näköpiirissä ei ole mitään varoitusmerkkejä huonosta parisuhteesta. Siihen Ruti ei missään nimessä kannusta vaan yksiselitteisesti kehottaa jättämään taakse vahingollisen parisuhteen. Rutin näkemys ei perustu rakkauden tai parisuhteen autuuteen

sinänsä vaan siihen, että ne avaa-
vat mahdollisuuden psykologiseen
kasvuun ja kehittymiseen. Rakkau-
den tehtävä on Rutin mukaan he-
rättää eksistentiaalista myllerrystä
ja mieteliäisyyttä, jotka johdatta-
vat ihmistä kehittymään aiempaa
jalostuneemmaksi, kiehtovam-
maksi ja moniulotteisemmaksi
olennoksi. Koska eksistentiaalista
kasvua tapahtuu yhtä lailla odot-
tamattomien vastoinkäymisten ja
rakkauden särkymisen myötä kuin
sen kukoistaessakin, pahinta mitä
voimme tehdä, on yrittää muuttaa
rakkaus jonkinlaiseksi loogiseksi
toiminnaksi, jota yritämme oppia
ja hallita. Mitä tulee romanttisiin
suhteisiin, Ruti esittää, niihin ei
ole helppoja ratkaisuja, ja juuri se
tekee rakkaudesta yhden mullista-
vimista voimista ihmiselämäs-
sä. Ruti korostaa, kuinka ihminen
kehittyy suhteessa muihin ihmi-
siin, eivätkä romanttiseen rakkau-
teen perustuvat suhteet ole tästä
poikkeus.

Ruti lähestyy rakkautta yksi-
löpsykologisesta näkökulmasta
jopa niin, että yhteiskuntatietei-
lijä alkaa kaivata aiheen käsitte-
lyyn laajempaa otetta. Kirjassa
toki sivutaan rakkauden kulttuu-
rista kuvastoa ja sen merkitys-
tä ihmisille. Kirjassa myös esite-
tään tyylikkäällä tavalla, usein eri
persoonapronomineja käyttäen,
sukupuolistuneita malleja. Esi-
merkiksi narsistista rakkautta,
jossa rakastettu toimii henkilön
peilinä ja tulee hyväksytyksi vain
hänen ominaisuuksiensa avul-
la mutta jossa ei kunnioiteta ra-
kastetun olemassaolon erityisyyt-
tä, Ruti kuvaa sukupuolistuneena
suhteena. Rutin mukaan naiset
ovat perinteisesti asettuneet mie-
hiä useammin rakastetun ase-
maan ja heille on opetettu oman
persoonallisuutensa piilottami-
nen, jotta he voisivat tarjota sel-
keän ja siistin pinnan miesten nar-
sistisille fantasioille.

Ruti perustaa kirjassa esittä-
mänsä ajatukset pitkäaikaiselle
akateemiselle kiinnostukselleen
ihmisenä olemista kohtaan – kirja
on kirjoitettu ilman kirjallisuus-
viitteitä ja erityistä terminologiaa.
Kirjoittajan sanoin se pyrkii ra-
kentamaan siltaa yliopistojen in-
tellektuaalisen kunnianhimon
sekä eletyn elämän välille ja on
tarkoitettu sekä akateemisille että
ei-akateemisille lukijoille. Ruti
kirjoittaa kauniilla kielellä ja ta-
valla, joka tekee monimutkaisista
asioista ymmärrettäviä. Varsinkin
loppua kohti kirja kuitenkin su-
keltaa melko syvälle keskusteluun
muun muassa tiedostamattomasta
halusta ja eettisestä vastuusta, jota
asiaan perehtymättömän ei vält-
tämättä ole helppo seurata. Tästä
huolimatta kirja lunastaa lupauk-
sensa luettavuudesta. Sille voisi
löytyä laaja lukijakunta myös Suo-
messä, mikäli joku kiinnostuisi
kirjan suomentamisesta. ■